

I. L. CARAGIALE

Povești

REGIS

CUPRINS

Făt-Frumos cu Moț-în-frunte	3
Cănuță, om sicut	13
Mamă	26
Abu-Hasan.....	32
Poveste.....	75
Norocul și mintea	101
Lungul nasului.....	103

FĂT-FRUMOS CU MOT-ÎN-FRUNTE

A FOST ODATA că niciodată o împărăteasă tare frumoasă și voinică, și împărăteasa ceea, când i-a venit ceasul, a născut un prunc aşa slut de chip și la trup aşa pocit, că nu-i venea niminui să-l socotească făptură de om. Dar când s-a născut el, ursitoarea lui le-a spus, împărătesei și femeilor din casă, să nu se sperie, fiindcă băiatul ăsta o să iasă foarte plăcut om; o s-ajungă vestit de cuminte și de deștept, și-ndrăzneț nevoie mare; cum am zice, un om și jumătate. Ba, a mai spus că băiatul are să poată hărăzi ființei pe care o iubi-o el atâtă minte câtă și a lui.

S-a mai mângâiat puțintel cu făgăduielile astea biata împărăteasă, care era, firește, destul de amărâtă că adusese pe lume aşa spurcăciune de broscoi. Și, adevărat, nici n-a-nceput copilul să gângurească bine, că numai decât s-a pornit să spună fel de fel de vorbe cuminți și pline de duh, și tot ce făcea îl prindea ș-avea haz, că o lume-ntreagă se minuna de el. Uitam să vă spun că se născuse mititelul cu un șomoiog de păr deasupra capului, și de aceea îl porecliseră: Făt-Frumos — că de! era doar și el fecior de-mpărat — Făt-Frumos cu Moț-în-Frunte.

La vreo șapte-opt ani după asta, împărăteasa din împărăția de-alături a născut două gemene. A care a văzut mai întâi lumina era mai frumoasă ca ziua. Atâtă s-a bucurat mama de frumusețea copilei, încât le era tutelor teamă să n-o deoachie, și să se întâmpile, Doamne ferește, cine știe ce. De față, la naștere, stetea

tot ursitoarea care ursise mai anțarț și pe Făt-Frumos cu Moț-în-Frunte; și, ca să mai potolească bucuria împărătesei, ursitoarea i-a spus că fetița asta n-o să aibă minte deloc; că, pe câtu-i de frumoasă, tot pe-atâta o să fie de neroadă. I-a păsut tare împărătesei de aşa vorbe; dar ce să vezi mai pe urmă! Pe lângă măhnirea d-întâi, i-a venit a doua, și mai mare; că de-ndată a mai născut o fetiță — urâtă, da urâtă de mama focului!

— Vai de mine, doamne — a strigat lehuza — ce sluțenie mai făcui!

— Nu trebuie să te măhnești până-ntr-atâta, măriata, i-a zis ursitoarea; copila asta o să aibă parte pe lume de altă podoabă: o să fie înzestrată cu multă deșteptăciune, aşa că n-are să ia seama nimeni la cusurul ei.

— Să te-audă Maica Precista! a zis împărăteasa... Da... n-ar fi chip, a mai mărișoară, să capete și dânsa puțintică minte? că-i păcat de frumusețea ei!

— Eu, măria-ta, nu pot nimica despre partea minții, i-a răspuns ursitoarea; da despre partea frumuseții, da! Pot orișice; și, fiindcă doresc a face un hatâr mărieitale, iacătă, o să-i dau copilei darul să poată hărăzi frumusețe ființei care i-o plăcea ei.

Au crescut copilele și au ajuns fete mari; și cu vârstă le-au crescut și darurile: lumea-ntreagă povestea de frumusețea celei mai mari și de mintea mezinei. Dar firește că și cusururile le-au crescut cu vârstă. Mezina din ce în ce se făcea mai slută; a mai mare din zi în zi mai neroadă; ori nu răspundea deloc dacă o-ntrebai ceva, ori îți trânteau te miri ce neghiobie boacănă; și unde mai pui că era și tare ne-ndămânamecă: dacă

apuca-n mâna două străchini, trebuia să spargă măcar una; dacă aducea la gură o bărdacă de apă, peste poate să nu se facă leoarcă de sus până jos.

Mare-i darul frumuseții, nu-ncape vorbă, la tinerețe mai ales! Dar în adunări și la petreceri, tot mezina îi trecea înaintea sori-si. Toți se duceau mai întâi lângă a frumoasă, s-o privească de-aproape și să se minuneze; da, pe urmă, dădeau năvală lângă mezina, să asculte la câte toate le mai spunea. Și te mirai că încet-încet a frumoasă rămânea la o parte părăsită, și lumea toată sta grămadă cu gura căscată împrejurul celei sfătoase; aşa că a mai mare, cât era de neroadă, a băgat și ea de seamă; și biata copilă și-ar fi dat bucuros toată frumusețea, numai să fi putut căpăta barem pe sfert din deșteptăciunea sorii-si. Împărăteasa, măcar că era preaînțeleaptă, își pierdea și dânsa răbdarea uneori; o apuca gura pe dinainte de ciudă, și-i zicea:

— Valeu, fată, că tare neroadă te-am mai făcut!

Și asta o amăra pe copilă până-n fundul sufletului: să moară de măhnițiune și mai multe nu!

Așa, odată, când se plimba singură printr-o pădure bătrână și plânghea de nenorocul ei, se pomenește fata că-i ieșe înainte un prichindel de om șchiop și cam ghebos, o pocitură; dar foarte strălucit îmbrăcat din cap până-n picioare: ăsta era Făt-Frumos cu Moț-în-Frunte. De mult ce tot auzise până lume despre frumusețea fetei, și fiindcă-i mai văzuse și chipul făcut de un meșter mare zugrav, îi căzuse Tânărului fata la inimă, și acum a pornise de la părinți s-o caute; s-o vază aievea și să-i vorbească măcar o dată. Cum a dat cu ochii de ea, aşa

 singură, a și cunoscut-o: s-a apropiat uimit de astfel de minune și i s-a încinat pân' la pământ. Dar, după ce i-a spus câteva vorbe tare fierbinți ca s-o încânte, a luat seama cât era ea de plânsă, și i-a zis:

— Nu pot pricepe, domniță, de ce o făptură minunată de frumoasă cum ești să fie aşa de amărâtă cum te arăți; căci eu, nu că să mă laud, sute și mii de ființe frumoase am văzut pe lume, da pân-acuma încă aşa mândrețe ca măria-ta nu mi-a fost dat să-ntâlnesc.

— Ei aş!

Atâtă i-a răspuns Tânăra, și pe urmă n-a mai zis boabă. Dar el, tot mai fierbinte:

— Este prea de-ajuns cuiva, domniță, să aibă darul frumuseții; peste acest dar nu mai are ce dori, și dacă-l are, apoi nimica nu trebuie să-l mai mâhnească.

— Ba, mie, drept să spun — a zis fata — mi-ar părea mai bine să fiu slăta și pocită ca dumneata și să am și eu puțintel duh, decât să fiu aşa de frumoasă și toantă cum sunt.

— Nimică, domniță, nu dovedește mai bine că are cineva duh decât credința că nu cam are; aşa-i darul ăsta: de ce-l ai mai mult, de-aia și se pare că n-ai de ajuns, și de ce-l ai mai puțin, d-aia și se pare că nu-ți mai trebuie deloc.

— De-alde astea nu știu eu — a răspuns domniță — dar de proastă, știu că sunt destul și prea destul; aşa că, uneori, parcă-mi vine să-mi fac seama singură de necaz și de amărăciune.

— Dacă-i pe aceea, domniță, apoi eu pot să pun capăt necazului și amărăciunii măriei-tale.

— Zău? se poate? cum?

— Foarte lesne. Eu, domniță — a zis Tânărul — eu am puterea să dau cât de multă deșteptăciune ființei pe care oi iubi-o, și fiindcă măria-ta ești acea ființă, rămâne să dorești, și capeți atâta duh cât se poate pe lume — numa... de m-ăi vrea de bărbat.

A rămas domnița cam la îndoială și nimica n-a răspuns. Iar Tânărul a urmat înainte:

— Văz bine că și-e greu, domniță, să primești, și nu mă mir de asta; dar iacă, îți dau un an de zile ca să te hotărăști.

Domnița avea atât de puțină minte și totodată atâtă dor s-o capete, încât și-a închipuit că n-are să se mai împlinească anul cât e lumea; aşa că s-a învoit să urmeze

